

„היא דומה לפרבר גדול של עיר שעדיין אינה קיימת“ — ואולי טוב שלא

מפרוץ לאי-האליטה

מאת עמוס קינן

ליד מכונת אל קאפונה. גיזק בוקס משמיע מוסיקה לפי בחירה, ואניני הטעם יכולים לשמוע גם שירי ירמיהו — אפילו עד שפתהים הגיעו. העיקר העיקר — בעד עשרה גרוש אפשר לשים את היד על מכונה להגדת עתידות, ומי שרוצה ללכת על בטוח יכול לשים לירה ויקבל עשרה עתידות לבחירה. אני שמתי רק עשרים. העתיד הראשון היה:

הבה נראה מה צפון לך בעתיד. קרני אור בהירים ומוזהרים מחכים לך, אולם עליהם לחדור מבעד ענן שחור בטרם יבקעו להם דרך אליך. מזגן שקט הוא, עם התקפות תכופות של מצבירות. נתברכה במידה רבה של אינטליגנציה ובהתנגדות נמרצת לכל תופעה של איצדק. כל חיך קודש לאלה שאותם תאהב נפשך. לא יהיה לך כסף רב, אך הוא גם לא יחסר לך. כמה שזה נכון. אבל היה עוד עתיד: „קוי ייך דומים לעץ בתקופת חורף. יש לך אינטרסים מסונפים ורב גוונים מאוד. יש מהם העשויים להביא לך אושר, ויש שיגרמו לך צער. אך בדרך כלל, נכונו לך חיי גיל, ועליך לשמוח על כך. חויה נפשית קשה צפויה לך, אך בל פחד! האופק יתבהר והכל יסתים בכי טוב.“

השומר והתני"ב

כמה שגם זה נכון, אני בטוח. עוד באותו ערב התנגדתי לתופעה של איצדק, וזאת היתה חויה נפשית קשה. אבל קיבלתי התקפה של אינטליגנציה, והיות וכל חיי קודש לאלה שאהבה נפשי וביחוד לך, התבהר האופק והכל הסתים בכי טוב.

אפשר ללכת גם לרחוב דיונוגוף, אבל זה מאד עצוב. אמנם הפלמ"ח ואצ"ל ולחיי שוב אינם קיימים, אך עדיין הם מפורקים. ושם שרים שירים כל כך ישנים ועצובים, הכי חדש הוא „היו זמנים“. אפילו השוטרים ברחוב דיונוגוף הם ותקים בארץ ויודעים בעל פה פסוקים מהתנ"ך. פעם בלילה הפס אותי שוטר מוטוש בנסיבות חשודות, ושאל: „מה לך פה ומי לך פה?“ כאשר הבעתי את תמוהני על העברית היפה, נאנח וסיפר לי שבצעם דווקא נכשל בבחינות בעברית במטרה ולא עמר בדרגה. שאלתי אותו אם בחנו בתנ"ך ואלה שזה היה בסדר. מה שלא היה בסדר זה החיבור. מפני שנתנו להם לכתוב על הנושא „מה השגנו בשמונה שנים“. ואיך להתגבר על הירידה. כמובן שעל שאלות כאלה אי אפשר להשיב, ומה הפלא. פנתיאון האומה מלא מאלה שלא ידעו להשיב או סעו.

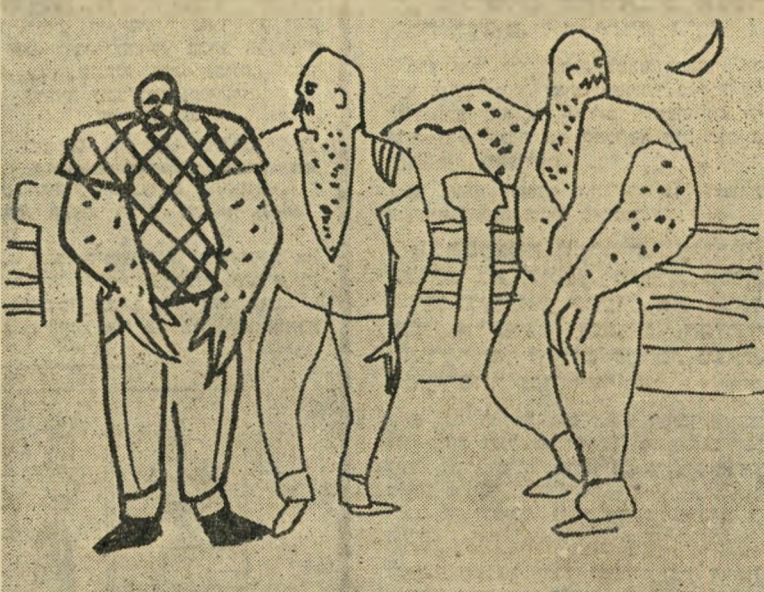
תלמידי דומה לפרבר אחד גדול של עיר שעדיין אינה קיימת. אבל יש סיכוי שבמשך הזמן תהפוך לחלק של יפו, וזה יוסיף לה בבת אחת היסטוריה של 6000 שנה, שהן 3x2000. לפי שעה, על השאלה „לאן?“ אפשר רק להשיב: „מאין?“

שתלו בו. כך נוצרו סלאי הטבע של התוף — שורה של מוחים סדוקים מעלי ירוקת, כמין נמל עתיק מימי הרומאים.

מכונת האמת הגדולה

עכשיו שם שקט. שקט ושלוה. איכשהו לא הפכה שפתהים למרכו הימים — אולי מפני שתלמידי שוכנת ל-

ב„נייט קלאב“ יושבים ליד הבאר ושותים, או ליד שולחנות ושותים. אם רוצים, יש גם תוכנית. נדלג על כך. העיקר הוא, ששם יש הדמנות למבלה הלילה להגיד למישהו שהמישהו לא מוצא חן בעיניו. הסיבות לא חשובות, והציוד מבטיח את התוצאות. אפילו לא מתחשק להתברר על הנושא הזה, החל בתוכנית וכלה בתוצאות. קורא יקר, מועדוני הלילה של תלמידי הם הדבר הגועלי והמבחייל והמפחיד ביותר ה-

חוף הים. מי שרוצה לבלות ערב מאד שקט, נעים וזול, ילך לשם. יש שם הכל. כמעט כמעט כל מה שיכול היה וצריך היה להיות שם. אולם ריקודים גדול ושומם. התזמורת פוצחת בטנגו חם. זוג רקדנים מקצועיים מחולל, במטרה ל- משוך את הקהל. הזוג מפליא בלהטוטי וראוי למשכורת שהוא מקבל, אבל את הקהל אי אפשר לרמות. הנה מגיע רק הקהל שאין לו כסף ואין לו בנות לחייה. אבל גם בלי זה אפשר לעשות הרבה. אפשר לאכול מנת ששליק טובה בחצי לירה. יש שם 25 גרם, אבל המוכר נשבע לי שזה בשר אמיתי. אחרי שאמרת לו שאני קצב נתן בי אמון מלא. יש לו ששליק עם בצל בשביל בחורים וששליק עם עגבניות בשביל בחורות. בעד עשרה גרוש אפשר שם להפיל מפי ציצים, לירות בדובים ובגמרים, סתם לקלוע למטרה במטרה לשפר את הקליעה, או לבלות שעה ארוכה של מתיחות אמיתית

קיים בעיר הזאת. טוב שעדיין יש תנועות נוער.

המקום השקט והנעים ביותר הוא שפת הים בערב יום חול. וזהי עובדה.

פעם היו שם חולות. בין החולות הת' נוסס בית אחד משונה שנקרא הבית האדום, ולרגליו מועדון חור. מי יודע כמה היה עומד חוף הים בשמתו, אילולא אבות העיר, שהחליטו לכבוש את השממה הפרו' בינציאליה. הם החליטו להקים טיילה, כמו בריבירה, שבה יוכלו אבות העיר לטייל בשבתות, לשאול איש את רעהו מה נשמע, להשקיף על הים הכחול ולשאל: וזכר איך שפעם היו כאן חולות? כך נולדה תכנית גרינבלט.

תכנית גרינבלט היתה פשוטה: בני האדם יבנו טיילת של כסותן על החול, ובתוך הים יעמידו מוחים של כסותן. ואלוהים ימלא את מוחי הבסוח כחול חודש. בני האדם היו בסדר, אבל אלוהים לא מלא את התקוות

קורא יקר שנינו יודעים שלא על הלחם לבדו יחיה האדם. צריך גם שעי' שועים. השעשועים הם לחם חוקו של כל מי שרוצה לדעת לאן הערב. השאלה הגדולה „לאן?“ היא היא שהעצידה את האנושות קדימה. על כן קיימות בתלמידי סימטת לאן א' וסימטת לאן ב' — ללמדן שתימדי יש כמה ברירות.

קיים כמובן הבילוי התרבותי, מאותו סוג שבו עובדי קופת-חולים, הגרים בשיכון קופת-חולים, נפגשים בערב בקונצרט ה' מנויים לפועלים של התזמורת הפילהרמונית. זוהי הדמנות מצוינת להועץ ברופא, אם לא הספקת קודם.

אפשר, כמובן, להשאר בבית ולעייין ב' ילקוט הכזבים — אותו ספר קטן שעשה את מלחמת השחרור לכה פופולרית. מי שקשה עליו הקריאה יוכל ללכת לת"ק על ת"ק. ולהיחכך שההומור הישראלי עדיין לא מת. הוא רק גוסס.

על קולנוע לא כדאי לתת עצות, כולם יודעים. שתי דחיסות ומכה אחת קלה, וכבר יש בידך כרטיס. את הסרט אפילו לא צריך לראות. צועקים „תן לזו“ — מכות — שורקים — נשיקות. קמים ברעש מהכסאות — סימן שבועד חמש דקות יסתים הסרט. החיים מתחילים רק אחרי הקולנוע, והם לא פחות יפים. יודע ש' כאשר אנו רואים משהו מאד יפה, אנו נאנחים ואומרים: איזה יופי, ממש כמו ב' קולנוע!

בין הקולנוע ואחר כך, אני ממליץ על חויה מאד תרבותית ומשעשעת — נסיעה במנויה, שרות.

אני מקווה שהזדמן לכם נהג בריא, עם חולצת טריקו מתוחה המאשרת שעדיין יש כח בארץ. גם זה שישב על ידו וגובה את הכסף הוא בחור בריא. בין שניהם מתפתח שיחה ידועתית:

„סידרת איתו את החשבון?“

„קרתני אותו.“

מה היה עם הרב-סמל ההוא?“ „כשרה, אמרת לי הצי לירה. אז הוא אמר שתמיד הוא משלם ארבעים גרוש. דיבר וצעק כמו במסדר. אז הוצאתי את המברג הקטן הזה מכאן ואמרת לי: מה אתה חושב, שאני חילי שלך? בוא תצא אתי החוצה אם אתה גבר. אני אפתח לך את הבטן במברג הזה. אז הוא אמר לא לא, לא הבנת אותי.“

„ואללה, מספר זה, בחיי.“

„מספר מספר, אצלי זה לא הלך לזו“

חלילה מתחיר

אני מביא את השיחה הזו בגלל אופיה החינוכי. מי שהתחשל משיחה כזאת יכול להתחיל עכשיו בחיי הלילה של ממש. הצידו האישי המינימלי למבלה הלילה הוא גרופן, סכין, מקל גומי, עוד חמישה חברים, חולצה משובצת וחוש פסיכולוגי דק. עם ציוד כזה, אפשר להכנס בבטחון גמור למוסד המכונה בתלמידי „נייט קלאב“.

את עצמת פצצת האטום. בהשתתפות הר' קרבנות עצמם. (ראה לעיל.)
הגיבורים עייפים (ירון, תל אביב) האויבים של אתמול הופכים לירידיים לאחר המלחמה. רקע אפריקאי סוער ומסחר יהלומים. איב מונטאן ומריה פליקס המקסי קנייה.

המברר המתעורר (אדיסון, ירו) שליח חיות המברר בהופעות כוכב, בספורי העלילה האמיתיים המרתקים ביותר שנצרכו אי פעם.

כאין מודדת (פאר, חיפה) דרך היסטוריים של עולי תימן למדינת ישראל. סרט הצבעוני הראשון של המפיק הישראלי נורי חביב. עם שושנה דמארי ושי אופיר.
פורצי הסכרים (אורלי, חיפה) סרט המלחמה הכריטי, הדוקומנטרי ל' מתצה, אודות הפצצת סכרי הריין במלחמת העולם השנייה. ריצ'ארד טוד.

לפני שנה. קטע הפתיחה, בו זוחל גיימס השתוי ומשחק בצעצוע תינוקי, היא תמונה בלתי נשכחת.
עם כל הטענות כלפי הנוער הישראלי, קשה לצופה הישראלי, בצאתו מן הסרט להשתחרר מהשמחה הטבעית שרב המרחק עוד בינו לבין הנוער האמריקאי.

מוצג וראוי

צגה הסרטים המוענים בשבוע זה בערי הארץ ואשר העולם הזה ממליץ לראות:
מרד הנקורים (אוריון, תל-אביב) גיימס דין בסרטו הטוב ביותר, אודות נער אמריקאי המתמרד נגד הוריו וסביבתו הוועיר-בורגנית. (ראה לעיל)
הירושימה (עדן, תל-אביב) סרט הוועיה היפאני על העיר שהכירה לראשונה

מעל תהום, אשר בה מנצח הקופץ האחרון ממכונתו לפני שהיא צוללת לתהום — מנצח גימס בעד שחברו נרג.
שדושה בבית עזוב. גימס רוצה ל' ספר על התאונה למשטרה. אביו מניא אותו. באמרו: „אל תהיה אידיאליסטי“.

בבית עזוב, בחברת נער ונערה, מופרעים גם הם, חסרי יציבות ובטחון עצמי בגלל הסיבה בה גדלו, מוצא גימס מפלט מפני הפשרעים המבקשים את דמו. בבית העזוב והריק בונים השלושה לעצמם, למשך מספר שעות בלבד, את האוירה האוטופית בה הם חולמים לחיות. כסיום, מוצא עוד נער את מותו ללא כל סיבה הגיונית.
הסרט מושלם לכל פרטיו. החל בכיכום ובצילום וכלה במשחקם של כל המשתתפים. יש בו קצב ומתח שאינם נעדרים אף לרגע. גיימס דין מתגלה במלוא כשרונו הדרמטי, שהלך לאיבוד עת נהרג בתאונה מכוננית

בלתי להציב לה פתרון, הופך את הסרט לבילוי רגיל.
הריקנות בנוער, חוסר האידיאליים שלו, הדאגה לעתיד, פריקת כבלי החברה וה' מוסר, אלה הם בעיותיו של הסרט. הוא מספר את ספורו של גימס (גיימס דין), און מתוסבך, פושע למחצה, של משפחה אבירי קאיה הגונה בת המעמד הבינוני. מדוע הוא כזה? כאן חולה הסרט את האשמה בברור בחברה האמריקאית של מחצית המאה ה' עשרים. תברה הוללת, חסרת ערכים מוסר' יים ותרבותיים, שכמעט ואינה דואגת ל' חינוכם הנפשי של בניה.

גימס מצע לעיר חדשה. הוא מחפש חמי' מות. אהבה וחברה. במקום זה הוא נתקל בחבורת פרחים. שולפי סכינים, בני כתתו לקולג'. הם מתגרים בו וגורמים לקרב סכני' גימס בינו לבין ראש החבורה, בו מנצח גימס. גם במרוץ האפרוחים — טיסה ב' מכוננית גנובות, אל מול צוק המתנשא